

Stysteemveranderingen: naar een glo(k)ale economie

IN 1952, MIJN GEBOORTEJAAR, WAREN ER CIRCA 2,5 MILJARD AARDBEWONERS, NU ZIJN WE MET MEER DAN 7,3 MILJARD! GEEN ENKELE GENERATIE VOOR DE MIJNE HEEFT HET AANTAL WERELDBURGERS WETEN VERDRIEVODIGEN. EN WE EVOLUEREN TEGEN 2050 NAAR 10 MILJARD AARDRESIDENTEN.

Al die mensen hebben behoeften en verlangens eigen aan onze soort, zij het dat er natuurlijk bijzonder grote verschillen zijn in de 'persoonlijke ecologische voetafdruk' bij het vervullen van die behoeften. Feit is dat de zogenaamde 'Earth Overshoot Day' dit jaar weer al wat vroeger viel dan vorig jaar met name op 13 augustus laatstleden.

De gevolgen van onze lineaire economie, nog voor circa 80% gebaseerd op fossiele grondstoffen, zijn ondertussen genoegzaam bekend: verzuring en verontreiniging (onder meer met plastics) van onze oceanen, verlies van biodiversiteit en uiteraard de wereldwijde verandering van het klimaat, om er maar enkele te noemen.

Toen ik begin van de zeventiger jaren aan de (R)UGent bewust koos voor een toen 'kersverse' milieurichting waren de milieuproblemen in het bijzonder nog lokaal tot regionaal. Ondertussen zijn ze jammer genoeg echt mondiaal geworden. Dé uitdaging voor de 21ste eeuw zal er derhalve in bestaan grondige systeemveranderingen door te voeren inzake energie, productie en consumptie, stads- en plattelandsontwikkeling (met inbegrip van het landbouw-voedselsysteem) en inzake mobiliteit.

Deze systeemveranderingen zijn zich trouwens volop aan het voltrekken en leiden in snel tempo tot een 'nieuwe economie' met volgende kenmerken:

- *ze is glo'k'aal*: hiermee wordt bedoeld globaal en terzelfdertijd lokaal. Zeker op het vlak van voeding is er duidelijk een trend naar lokaal, authentiek, seizoensgebonden geproduceerd voedsel zonder gebruik van pesticiden. Boerenmarkten en kopen op de (stads-)boerderij om de hoek (al dan niet online) scoren goed;
- *ze is 'rapido-complex'*, digitaal en mobiel verbonden. Dit gegeven dienen we positief aan te wenden om veel sneller dan vroeger informatie en kennis te delen.

- *ze is 'smart'*: huishoudtoestellen, het elektriciteitsnet, voertuigen, robots,...alles en iedereen (ook de burger) wordt slimmer. We spreken over het internet of things. 3D-printers laten ons toe grondstoffen, transporten en tijd uit te sparen; drones maken precisielandbouw mogelijk. Ook van de nanotechnologie met onder meer de toepassing van materialen als grafeen (licht én sterk) wordt veel verwacht.
- *ze is circulair*, waarbij we conform de C2C-gedachte de abiotische en biotische kringlopen maximaal gescheiden houden. We kunnen de kringlopen tevens verkorten door bijvoorbeeld zelf sojaproducten en insecten te eten in plaats van rundsvlees.
- *ze is bio-gebaseerd*. Biomassa zal meer en meer aan de basis liggen van chemische en farmaceutische producten, van materialen (bioplastics en andere) en energie. Hierbij is mogelijk een belangrijke rol weggelegd voor micro-algen.
- *ze is gebaseerd op delen en samenwerken*. Zeker voor de nieuwe generaties is het 'beschikken over' belangrijker dan het 'bezitten van'. Dit is een gunstige trend die de weg effent voor de uitwerking van meer product-dienst combinaties.
- *ze is gestoeld op beleving*. Zeker voor de retail is dit een belangrijke uitdaging, nu toch meer en meer online gekocht wordt. Misschien kan een full-3D-beleving in jouw living binnenkort een alternatief vormen voor een weinig duurzame vliegtuigreis naar een exotisch oord!
- *ze is geïnspireerd door creatieve, innovatieve businessmodellen* met zogenaamde 'shared value' het is te zeggen die naast een economische meerwaarde voor de initiatiefnemer ook een meerwaarde creëren voor de maatschappij als geheel.

We kunnen maar hopen dat al deze onderling verbonden ontwikkelingen voldoende snel gaan en als puzzelstukken vlot in elkaar

Marc De Pauw is ecotrendwatcher en strategisch adviseur sustainability.

passen. Met grote belangstelling wordt anno 2015 ook uitgekeken naar de evolutie van de batterijtechnologie. Als daarin op korte termijn belangrijke stappen voorwaarts gezet worden, zoals het verbeteren van de energiedichtheid, ligt de weg open om de elektriciteit opgewekt door intermitterende duurzame energiebronnen zoals wind en zon op te slaan en efficiënter te benutten. Dit zal meteen een doorbraakmoment vormen voor de verduurzaming van onze mobiliteit (e-mobility).

Ten slotte zou ik er nog wel op willen wijzen dat we niet alleen op technologische innovaties zullen moeten rekenen om onze planeet leefbaar te houden maar dat dit voor ieder van ons belangrijke gedragsveranderingen zal vergen. Het stemt me echter hoopvol dat velen daarmee al volop bezig zijn. Zelfs meer dan vele politici soms beseffen!